

ע"פ 2054/24 - פלוני נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון

ע"פ 2054/24

לפני: כבוד ממלא מקום הנשיא ע' פוגלמן

המערער: פלוני

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על החלטת בית משפט השלום בנצרת (כב' השופטת ד' שרון-גרין) בת"פ 6913-10-21 מיום 3.3.2024

בשם המערער: בעצמו

פסק-דין

לפניי ערעור על החלטת בית משפט השלום בנצרת (כב' השופטת ד' שרון-גרין) בת"פ (שלום נצ') 6913-10-21 מיום 3.3.2024 שלא לפסול את עצמו מלדון בעניינו של המערער.

1. עניינו של ההליך נושא הערעור שלפניי בכתב אישום שהוגש נגד המערער בחודש אוקטובר 2021 ואשר מייחס לו עבירה של מעשים מגונים. ביום 31.1.2024, ערב דיון הוכחות שנקבע בהליך, נעתר בית המשפט לבקשת המשיבה להעדת המתלוננת שלא בנוכחות המערער, בקבעו כי המערער יצפה בעדות באמצעות מערכת היועדות חזותית ויהיה רשאי לעמוד בקשר טלפוני עם בא כוחו. בהחלטתו ציין בית המשפט, בין היתר, כי המשיבה לא הגישה בקשה דומה עובר לדיון הקודם שבו המתלוננת הייתה אמורה להעיד, אך כי אין בנסיבה זו כשלעצמה כדי למנוע את הגשת הבקשה הנוכחית. עוד צוין כי לא ניתן להוציא מכלל אפשרות שחלוף הזמן והדחיות המרובות במועדי הדיונים

בהליך הביאו לעליית רמת החרדה של המתלוננת. בפתח הדיון שהתקיים למחרת, יום 1.2.2024, ביקש בא כוחו של המערער להשתחרר מייצוגו. בהחלטה שניתנה בסמוך לאחר מכן ציין בית המשפט כי מאז הגשת כתב האישום "התנהלו הדיונים באופן בלתי ראוי", בין היתר, עקב אי התייצבותו של המערער לחלק מהדיונים בעניינו. בית המשפט הוסיף כי ככלל אין מקום להיעתר לבקשה לשחרור מייצוג בשלב זה של ההליך - ואולם, בשים לב לכך שהמערער הצהיר בעבר כי בתו (שהיא עורכת דין) מייצגת אותו יחד עם בא כוחו, יש מקום לקבל את הבקשה לשחרור מייצוג כך שבתו של המערער תוסיף לייצגו, ולדחות את דיון ההוכחות למועד אחר.

2. ביום 6.2.2024 הגישה בתו של המערער בקשה לשחרורה מייצוג וציינה, בין היתר, כי היא אינה בקיאה בכל החומרים שבתיק וממילא אינה עוסקת בתחום הפלילי, כך שלא יהא ביכולתה לייצג את אביה בצורה נאותה. בהמשך אותו היום ציין בית המשפט כי בנסיבות אלו לא ברור מדוע בתו של המערער בחרה מלכתחילה לייצגו, אך "יחד עם זאת, מדובר בבחירה מחייבת". על רקע זה קבע בית המשפט דיון תזכורת ליום 11.2.2024. במהלך הדיון חזרה בתו של המערער על הבקשה לשחרור מייצוג, אך בית המשפט דחה את בקשתה - בציינו, בין היתר, כי לא חל שינוי נסיבות מאז שנטלה על עצמה את הייצוג - וקבע דיון תזכורת נוסף לשם קביעת מועדים לסיום שמיעת הראיות. ביום 12.2.2024 הגיש המערער, שלא באמצעות באת כוחו, בקשה לפסילת המותב. המערער טען כי כב' השופטת ד' שרון-גרין מוטה לטובת המתלוננת ומאשרת כל בקשה שמוגשות מטעם המשיבה, וכי הטייתה זו נובעת מכך שבעבר עבדה כפרקליטה במשך למעלה מעשור. עוד פירט המערער השגות על התנהלותן של המשיבה והמתלוננת, וכן על היבטים שונים באופן ניהול ההליך - ובהם, בין היתר, העובדה ששאלת כשרותו המשפטית טרם נדונה לגופה, והעובדה שהמותב נעתר למספר בקשות מטעם המשיבה להפניית שאלות הבהרה לפסיכיאטרית שגיבשה חוות דעת בעניינו של המערער (להלן: הפסיכיאטרית). המערער הוסיף כי הפסיכיאטרית הייתה אמורה לשמש כעדת תביעה בהליך, אך בהמשך ביטלה המשיבה את זימונה במטרה "להפוך את הפסיכיאטרית לעדת הגנה" ובית המשפט התיר למשיבה לעשות כן (סעיף 5 לבקשת הפסלות). עוד הלין המערער על ההחלטה בעניין העדת המתלוננת שלא בנוכחותו, וטען כי עקב נסיבותיו הרפואיות לא די במתן האפשרות לתקשורת טלפונית עם בא כוחו. לבסוף טען המערער כי המותב פגע בסיכויי הגנתו בכך שדחה את בקשתה של בתו לשחרורה מייצוגו, ומנגד נעתר בנקל לבקשה לשחרור מייצוג שהגיש בא כוחו הקודם, שמעורה בדיון הפלילי ומכיר את חומרי החקירה.

3. בהמשך יום 12.2.2024 קבע המותב כי מכיוון שהמערער מיוצג, בקשותיו יידונו לאחר שיוגשו באמצעות באת כוחו. למחרת הגיש המערער מסמך שכותרתו "בקשה חוזרת לפסילת שופט" והלין על כך שהמותב מנסה, לפי הנטען, לחייב את בתו להגיש את בקשת הפסלות ביודעו כי הבת תסרב להגישה וכי ביקשה להשתחרר מהייצוג. ביום 14.2.2024 חזר המותב וקבע כי בקשותיו של המערער יידונו לאחר שיוגשו באמצעות בא כוח, אך בדיון שהתקיים ביום 15.2.2024 ציינה בתו של המערער כי היא אינה מסכימה להגיש את בקשת הפסלות. בהמשך הדיון נעתר בית המשפט לבקשה לשחרור בתו של המערער מייצוגו, וקבע כי כל בקשה שתוגש מטעם הסנגור שיבחר המערער תידון בדיון הבא שיתקיים בהליך. ביום 19.2.2024 הודיעה המשיבה כי היא מתנגדת לבקשת הפסלות, וביום 3.3.2024 התקיים דיון שבפתחו הודיע המערער כי טרם עלה בידו להסדיר את ייצוגו - וזאת, כך הסביר המערער, מכיוון שעורך הדין שעמו יצר קשר מסר לו כי ייתן הצעת מחיר רק לאחר מתן החלטה בבקשת הפסלות. בנסיבות אלו הודיע בית המשפט כי החלטה בבקשת הפסלות תישלח לצדדים - ובהמשך יום 3.3.2024 דחה את בקשת הפסלות לגופה (להלן: החלטת הפסלות). כב' השופטת ד' שרון-גרין קבעה כי העובדה ששימשה כפרקליטה "לפני שנים רבות" אינה מקימה עילה לפסילתה (סעיף 13 להחלטת הפסלות), וכי השגות המערער על ההחלטות שניתנו בהליך אף הן אינן מקימות חשש ממשי למשוא פנים. לבסוף הודגש כי טענות המערער בעניין כשרותו ובעניין התנהלותן של המתלוננת והמשיבה יוכרעו בסוף ההליך.

4. מכאן הערעור שלפניי, שבו חוזר המערער על האמור בבקשת הפסלות וטוען כי בית המשפט נוהג כלפיו בחוסר הגינות ומתוך דעה קדומה. המערער עומד על טענתו כי יש טעם לפגם בהתנהלותה של המשיבה בכל הנוגע לזימון הפסיכיאטרית, והוא מדגיש כי המותב התיר למשיבה לבטל את הזימון אף מבלי ליתן לו זכות תגובה בנושא. המערער מפרט השגות על החלטות שונות שנתן המותב, ובכלל זה על ההחלטה להעיד את המתלוננת שלא בנוכחותו ועל ההחלטות בעניין ייצוגו, ולשיטתו התנהלות המותב איפשרה למשיבה לערוך "מקצה שיפורים" בטענותיה לאורך ניהול ההליך (עמ' 7 לערעור). בנוסף טוען המערער כי האופן שבו דן המותב בבקשת הפסלות אינו עולה בקנה אחד עם הוראות הדין, ולשיטתו היה מקום לדון בבקשה מיד לאחר הגשתה. לבסוף מבקש המערער כי אף אם ערעורו יידחה, בית משפט זה יורה למותב לבחון מחדש את החלטתו מיום 31.1.2024 ולאפשר למערער להיות נוכח בזמן עדותה של המתלוננת. כמו כן מבקש המערער לקיים דיון בערעורו ולזמן את עורכי הדין שייצגו אותו, אך אציין כבר עתה כי בנסיבות העניין לא מצאתי להיעתר לבקשה זו (ראו לעניין זה: ע"פ 3063/19 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (23.5.2019); ע"פ 2966/15 אסילקו לעבודות בנייה וחקלאות בע"מ נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (30.4.2015)).

5. לאחר שעיינתי בערעור על נספחיו, באתי לכלל מסקנה כי דינו להידחות. אמת המידה לפסילת שופט היא קיומן של נסיבות שיש בהן כדי ליצור חשש ממשי למשוא פנים (סעיף 77א(א) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984) - ואיני סבור כי נסיבות חריגות אלו מתקיימות במקרה שלפניי. כפי שנפסק, "כלל הוא כי רק לעיתים נדירות ייקבע כי הפעילות השיפוטית, היא כשלעצמה, מבססת חשש ממשי למשוא פנים הן לעניין אמירות של בית המשפט, הן לעניין החלטות דיוניות" (ע"פ 1609/19 שוראקי נ' מדינת ישראל, פסקה 4 (6.3.2019)) - וההשגות שמפרט המערער בנוגע להחלטות שנתן המותב הן טענות ערעוריות באופיין שאינן מקימות עילת פסלות. לפיכך המקום הראוי להעלאתן אינו בבקשת פסלות אלא בהליכי ערעור בהתאם להוראות הדין (ראו והשוו: ע"פ 5133/23 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 14 (12.7.2023); ע"פ 1871/20 זלצמן נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (29.3.2020)). העובדה שכב' השופטת ד' שרון-גרין עבדה בעבר כפרקליטה אף היא אינה מקימה כשלעצמה עילה לפסילתה. בעבר נפסק כי "שופטים רבים כיהנו, טרם מינויים, כעובדי מדינה בגופים הקשורים באכיפת החוק. כלל גורף המאפשר פסלות במקרים אלה הינו בלתי סביר ויאפשר לבעל דין להעלות טענות המחייבות את פסילתו של שופט בכל מקרה בו הוא כיהן כעובד מדינה עובר למינויו" (ע"פ 1941/15 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 4 (24.3.2015)). לפיכך, יש לבחון בכל מקרה לגופו את מידת היכרותו של המותב עם גורמים שמעורבים בהליך ואת מידת מעורבותו בעניין שהובא לפניו (שם). טענת המערער בענייננו מבוססת אך על עצם עבודתה של השופטת שרון-גרין כפרקליטה לפני למעלה מעשר שנים, ובכך לא די לשם ביסוס עילת פסלות (ראו והשוו: ע"א 7640/18 חוגי נ' מנהל מס שבח מקרקעין תל אביב, פסקה 5 (26.12.2018); ע"פ 3512/14 דג'לדטי נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (20.5.2014)). באשר לטענה בעניין אופן הדיון בבקשת הפסלות: כאמור לעיל, בתחילה קבע המותב כי אין מקום לדון בבקשות שמגיש המערער שלא באמצעות באת כוח, אך בהמשך - משהודיע המערער כי טרם הסדיר את ייצוגו וכי הדבר תלוי בהכרעה בבקשת הפסלות - דן המותב בטענת הפסלות של המערער לגופה. איני סבור כי יש בכך כדי להקים חשש ממשי למשוא פנים מצד המותב (השוו: ע"א 4202/21 בוקשפן נ' וייספיש, פסקה 9 (20.6.2021)). לבסוף אציין כי ערעור הפסלות שלפניי אינו האכסניה המתאימה לדיון בבקשת המערער לשינוי ההחלטה מיום 31.1.2024 בעניין העדת המתלוננת, ומשכך לא ראיתי להידרש לנושא (ראו והשוו: ע"פ 7923/15 בר שירה נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (23.11.2015)).

הערעור נדחה אפוא.

ניתן היום, ט' באדר ב' התשפ"ד (19.3.2024).

מ"מ הנשיא
